

نشست عیدانه خانواده جواد انصافی در روزنامه صبا

کودکان باید عمو نوروز را بیشتر

نام خانواده انصافی با هنرهای ملی و سنتی ما و سنت های وابسته به نوروز در قالب شخصیت عمو نوروز، حاجی فیروز،

سیاه، و سایر نشانه‌های دیگر عجین شده است. جواد انصافی بیش از پنج دهه است که عاشقانه در این مسیر به همراه همسرش فروغ یزدان و دو پسرش امیرمحمد و امیر حسین گام برمی‌دارد. انصافی سالها در دهه شصت و در ایام جنگ با اجرای برنامه اوستا و تبدلی خنده را بر لب مردمانی که درگیر جنگ بودند نشان داد و بعدتر در تئاتر با کارهایی سنتی و تخت حوضی این مسیر را ادامه داد و تنها هنرمند ایرانی دارنده دکتری نمایش تخت حوضی در ایران است. جواد انصافی سالها با استاد مهر تاش و بهرام بیضایی تجربه اندوزی کرد. فروغ یزدان نیز فوق لیسانس پژوهش هنری دارد و سالهاست به عنوان بازیگر و طراح با همسرش همکاری می‌کند. امیر محمد انصافی نیز سالهاست که حضور موثری در جشنواره عروسکی و آئینی سنتی با اجراهایی نظیر عمو نوروز و ونه سرما، ادوار دو و خواستگاران و... دارد. امیر حسین انصافی نیز سالها در این حوزه فعالیت می‌کند و رکوردار دریافت جایزه از جشنواره‌هایی نظیر تئاتر کودک همدان و جشنواره آئینی سنتی است. این خانواده هنرمند به بهانه فرار سیدن نوروز باستانی مهمان روزنامه صبا شده‌اند.

جوازی متعددی با حضور در جشنواره تئاتر کودک و نوجوان همدان به دست آورده‌اید. آیا کار کودک جزو دغدغه‌های تان است؟

امیر حسین انصافی: بله، حدود ۴ سال است که برنامه «پاشو پاشو کوچولو» برنامه ثابت کودک در شبکه پویا است و در شبکه ۵ هم با برنامه «شهرک رنگین کمان» و برنامه «کارگاه اسباب بازی» این روند را دنبال می‌کنم و در این مدت در حوزه تئاتر کودک هم فعالیت داشته‌ام. از سال ۱۳۸۹ در جشنواره تئاتر کودک در بخش‌های مختلف (بازیگری، کارگردانی و آهنگسازی) حضور داشته‌ام. امسال هم در جشنواره کودک به خاطر بازی در نمایش عقاب جایزه بهترین بازیگری را بردم. تلاش کرده‌ایم کودکان را با آداب و سنن و آئین‌های ایرانی آشنا کنیم. برای ایام نوروز هم نمایش کودک «هر روز نوروز» را در کانون پرورش فکری آماده کرده‌ایم تا به اجرا در بیاید.

با توجه به شرایط نه چندان مطلوب وضعیت اقتصادی هنرمندان تئاتر آیا پدر و مادر با فعالیت حرفه‌ای شما در تئاتر مخالفتی نداشتند؟

امیر حسین انصافی: نه، من با این چالش‌ها از دوران کودکی آشنا بودم. اوایل پدرم در خصوص رشته تحصیلی من و برادرم سختگیری‌هایی داشتند و دوست داشتم در رشته تئاتر تحصیل کنم و پدر راهنمایی کرد که رشته مناسب‌تر برای ما ادبیات است و در این رشته تحصیل کردم و از کودکی وارد جریان هنری شدم و با بی‌کارتی‌ها و کم‌پولی‌های تئاتر آشنا هستم.

امیر محمد انصافی: از دوران کودکی با این مسائل آشنا شدم و علاقه شکل گرفت. البته پدر هیچ‌اصرازی نداشتند که مادر این حرفه فعالیت کنیم. در دوران دبیرستان پدر اصرار کرد ادبیات بخوانیم و این رویه را دنبال کردیم. الان حتی به تعداد انگشتان یک دست هم کسانی وجود ندارند که در این حوزه کار کنند. یادم می‌آید پدر در آن سالها برنامه‌ای ضبطی داشت که می‌رفت با بزرگان تئاتر سنتی گفت‌وگو می‌کرد.

آیا از برخورد سرد مسئولین در این سالها نسبت به هنرهای سنتی و تئاتر ایرانی دلسرد نشده‌اید؟

امیر محمد: پدر می‌گوید ما را اگر از در بیرون کنند از پنجره می‌آئیم تو و پوست کلفت شده‌ایم و از برخورد مسئولین دلسرد نمی‌شویم. پدر تلاش دارد این پرچم را همچنان افراشته نگه دارد و ما هم در کنارش هستیم.

امیر حسین: مسئولین تا حد ارائه بیان کاری و آماری به تئاتر سنتی و ایرانی نگاه می‌کنند.

آیا شما موافق بودید پسران تان در تئاتر فعالیت کنند؟
فروغ یزدان: بله، تشویق‌شان می‌کردم و با توجه به علاقه و استعدادشان بهترین تصمیم بود و شغلی سالم و فرهنگی محسوب می‌شود و جواد انصافی هم پسران را تحت نظر و حمایت داشت.
جواد انصافی: توصیه داشتیم شغل دیگری هم به موازات تئاتر دنبال کنند. خود من کارمند مخابرات بودم.
به توصیه والدین گوش کردید؟

را به صحنه برده‌ایم که بیشتر در حوزه سیاه بازی تعریف و شعرها و ریتم‌های آن همگی ایرانی و نوروزی بودند.

امیر حسین: مادر حوزه خیمه شب بازی و خمره‌بازی هم کارهای زیادی انجام داده‌ایم تا این هنر اصیل ایرانی حفظ شود. حتی پدر برای اولین بار روی نوروزی خوانان اقوام ایرانی مثل تکم چی‌ها تحقیقات زیادی انجام داده است.

امیر محمد: پدر درباره عادات و سنت‌های نوروزی و فلسفه هر کدام از سین‌های سفره کتاب جامعی تهیه کرده‌اند و آنها را در قالب شعر بارها اجرا کرده‌ایم.

برای نسل جوان این سسندهای ارزشمند می‌تواند حائز اهمیت باشد؟

امیر محمد انصافی: نسل جوان ما خیلی با کتاب خواندن میانه‌ای ندارند. وقتی این مسائل را در نمایش و آوازهای ضربی ارائه می‌کنید برای جوان‌ها جذاب می‌شود.

متاسفانه در سال‌های اخیر شخصیت حاجی فیروز در حد گداپی سر چهار راه توسط عده‌ای برای سودجویی تبدیل شده است. به نظر شما شخصیت حاجی فیروز چقدر پتانسیل دارد به عنوان شخصیت ملی مطرح شود؟

فروغ یزدان: با جواد سال‌های زیادی است همکاری دارم و در نوشتن و پژوهش در کنارش بودم. شخصیت سیاه بالاتر از این است که در ایام نوروز سر چهار راه‌ها می‌بینیم. الان سیاه تبدیل به ابزاری برای پول درآوردن شده است. تحقیقاتی که در این زمینه داشتیم ریشه سیاه و حاجی فیروز به عهد اشکانیان برمی‌گردد و در قصه‌های سمعک عیار، سمعک عیار با غولتشنی درگیر می‌شود و چون زورش به او نمی‌رسد رسم عیاری پیشه کرده و صورتش را سیاه می‌کند و بر غولتشن غلبه می‌کند و ریشه سیاه بازی کهن است.

معمولا شخصیت سیاه و حاجی فیروز دانایی خودشان را پشت لودگی و طنز مخفی می‌کنند؟

امیر حسین: گوش کردیم و موسسه فرهنگی چند منظوره‌ای با عنوان هنر سراسری جامعه بارید تاسیس کرده‌ایم که به آموزش موسیقی، تئاتر و هنرهای نمایشی می‌پردازیم.

اجرای نمایش‌های سنتی درباره نشانه‌های نوروز مثل حاجی فیروز در ایام نوروز برایتان چه ویژگی‌هایی دارد؟

امیر حسین: از دوران کودکی خاطرات زیادی درباره اجرای برنامه و نمایش در ایام نوروز داریم. در خردسالی همواره ایام نوروز به همراه پدر و مادر برای اجرای نمایش در سفر بودیم.

اینکه برای کار به مسافرت بروید و تفریح نداشتید برایتان دشوار نبود؟

امیر حسین: سخت نبود و علاقه به این کار داشتیم و حتی برای صدمین بار می‌نشستیم و نمایش‌های بابا را در ایام نوروز در هر شهرستانی که می‌رفتیم دوباره با علاقه می‌دیدیم.

آیا خاطراتی از کار در ایام نوروز دارید؟

امیر حسین: یکی از جذاب‌ترین سفرهای نوروزی من در دوران کودکی اجرای نمایش در ایام نوروز قبل از زلزله بم بود. یا در همان دوران هفت اجرای نوروزی در کاخ نیاوران داشتیم که خیلی خوش گذشت. الان سه چهار سال است که ایام نوروز در کاخ سعدآباد نمایش نوروز خوانی را اجرا می‌کنیم.

دغدغه شما هم با کارهای سیاه بازی و آئینی عجین است، از این علاقه بگویید؟

امیر محمد: در سال ۱۳۹۰ پدر کاری را با عنوان «نوروز و پیروز» را در سنگلج روی صحنه برد و از آن سال من پیوسته در اشکال و فرمت‌های مختلف به کارهای نوروزی و سیاه بازی پرداخته‌ام. من و برادرم بنا به سفارش ارگان‌ها اجراهای دو نفره‌ای در قالب عمو نوروز و حاجی فیروز داریم و من عمو نوروز را بازی می‌کنم.

کارهای عروسکی هم اجرا می‌کنید؟
امیر محمد: بله، نمایش عروسکی‌ای به نام «جادوی عروسک»